

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch v znení neskorších predpisov

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/765>

Materiál v pripomienkovom konaní do 05.12.2022

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvom životného prostredia SR na základe § 105 ods. 3 písm. w) a ac) zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Návrh vyhlášky upravuje spôsoby, ktorými môže zberová spoločnosť zabezpečiť požiadavky obce na váženie zmesového odpadu a triedených zložiek komunálnych odpadov, vyzbieraných na jej území. Návrh vyhlášky ustanovuje aj podrobnosti o materiálovom zložení obalov a neobalových výrobkov vo vzťahu k trvanlivosti, opraviteľnosti, opätovnému použitiu, recyklovateľnosti a prítomnosti nebezpečných látok prostredníctvom novej prílohy č. 10c. Upravuje tiež spôsob, ako výrobcovia obalov a výrobcovia neobalových výrobkov poskytujú údaje o materiálovom zložení obalov a neobalových výrobkov uvádzaných na trh zmluvnej organizácii zodpovednosti výrobcov pre obaly.

Návrh vyhlášky má nadobudnúť účinnosť dňa 01.01.2023

Postoj RÚZ k materiálu

Návrh vyhlášky upravuje spôsoby, ktorými môže zberová spoločnosť zabezpečiť požiadavky obce na váženie zmesového odpadu a triedených zložiek komunálnych odpadov, vyzbieraných na jej území a ustanovuje aj podrobnosti o materiálovom zložení obalov a neobalových výrobkov vo vzťahu k trvanlivosti, opraviteľnosti, opätovnému použitiu, recyklovateľnosti a prítomnosti nebezpečných látok prostredníctvom novej prílohy č. 10c. Táto navrhovaná zmena zavádza oproti českému systému EKOKOM 230 nových variácií. Tieto zmeny bude potrebné zaviesť do informačných systémov, čo sú obrovské náklady na nový vývoj informačného systému. Tieto extra náklady na úpravu informačných systémov, kde už majú implementovaný systém po vzore EKOKOMu, budú mať dopad na všetkých výrobcov/dovozcov v SR.

RÚZ predkladá k návrhu nižšie uvedené pripomienky.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k čl. I., bod 2

V čl. I bodu 2 (§ 14b) návrhu vyhlášky – žiadame o zúženie rozsahu údajov v prílohe č. 10c, a to na nevyhnutné minimum

Odôvodnenie:

V zmysle § 14b návrhu vyhlášky sa zavádza tzv. ekomodulácia. Cieľom ekomodulácie je, aby obaly, ktoré sa ťažko recyklujú boli zaťažené vyššími poplatkami ako obaly, ktoré sú ľahko recyklovateľné. Výrobcovia obalov a neobalových výrobkov budú povinní v zmysle navrhovanej prílohy č. 10c poskytovať organizáciám zodpovednosti výrobcov (ďalej len „OZV“) podrobnosti o materiálovom zložení obalov a neobalových výrobkov. Na základe tejto prílohy sa významným spôsobom mení evidenčná povinnosť výrobcov, ktorí budú musieť evidovať množstvo nových údajov, čo spôsobí značnú administratívnu záťaž, vzhľadom k tomu, že výrobca nemusí disponovať všetkými údajmi, ktoré sa vyžadujú v zmysle prílohy č. 10c. Predkladateľ v Doložke vybraných vplyvov uvádza, že návrh vyhlášky nepredpokladá žiadne vplyvy na podnikateľské prostredie, pretože väčšina výrobcov obalov a neobalových výrobkov

už poskytuje svojim zmluvným OZV tieto údaje. Predkladateľ však žiadnym spôsobom neuvádza na základe akých analýz, údajov, informácií a dôkazov dospel k hodnoteniu, že tieto údaje už výrobcovia svojim OZV poskytujú. Predkladateľ zároveň žiadnym spôsobom neodôvodnil výber údajov uvedených v tabuľkách v prílohe č. 10c, ktoré bude výrobca povinný evidovať. Žiadame preto predkladateľa, aby dodržiaval princíp evidence based policy, teda aby predložil relevantné dáta a dôkazy k určeniu rozsahu údajov, ktoré budú výrobcovia povinní evidovať a následne nahlasovať svojim OZV. Taktiež predkladateľa žiadame, aby povinnosť evidovať a oznamovať požadované údaje bola len v skutočne nevyhnutnom rozsahu, tak aby výrobcom obalov a neobalových výrobkov nevznikala ďalšia neprimeraná administratívna záťaž. Zároveň si dovoľujeme upriamiť pozornosť na skutočnosť, že v zmysle dôvodovej správy k návrhu vyhlášky, zmluvné OZV na základe poskytnutých údajov upravujú finančné príspevky od zastúpených výrobcov. Žiadame túto časť dôvodovej správy vypustiť. Navrhovaná vyhláška nijakým spôsobom nezvyšuje poplatky výrobcov. Zastávame názor, že je nevyhnutné, aby systém hodnotenia recyklovateľnosti obalov a neobalových výrobkov a následné nastavenie finančných príspevkov bol vopred zákonne upravený a podložený relevantnými dátami.

2. Zásadná pripomienka k čl. I., bod 2

Navrhujeme doplniť do odseku 2 že plnenie povinnosti výrobcu v zmysle ods. 1 nemá vplyv na plnenie ďalších evidenčných a ohlasovacích povinností v zmysle osobitného právneho predpisu.“

Žiadame o nadviazanie vykazovaných povinností na súčasnú evidenciu a Ohlásenie o obaloch a nakladaní s odpadmi z obalov, ako aj evidenciu a Ohlásenie o neobalových výrobkoch a nakladaní s odpadmi z neobalových výrobkov.

Odôvodnenie:

Zavedenie novej evidenčnej povinnosti vo vzťahu k materiálovému zloženiu obalov a neobalových výrobkov fakticky vytvára ďalšiu evidenciu k výkazníctvu v zmysle vyhlášky 366/2015 Z. z. Tieto evidenčné a ohlasovanie povinnosti sa vzťahujú na odlišné ustanovenia zákona o odpadoch a majú odlišný účel. Preto navrhujeme úpravu otázky používania oboch evidenčných a ohlasovacích povinností.

Pre evidenciu a vykazovanie sa javí vhodnejšia evidenčná a ohlasovacia vyhláška, kde sa vykazovanie môže nadviazať na súčasnú evidenciu a Ohlásenie o obaloch a nakladaní s odpadmi z obalov, ako aj evidencia a Ohlásenie o neobalových výrobkoch a nakladaní s odpadmi z neobalových výrobkov. Výrobca obalov a neobalových výrobkov tak bude mať požiadavky na jednom mieste

3. Zásadná pripomienka k čl. I., bod 2

Navrhujeme uviesť v § 14b, že údaje podľa odseku 1 majú evidenčný charakter, OZV pri plnení povinnosti v zmysle § 28 ods.4 písm. ah) zákona vychádza z prílohy 10c, pričom nie je viazaná výlučne jej obsahom.

Odôvodnenie:

MŽP deklarovalo ako účel prijatia predmetnej úpravy potrebu zbierať údaje o materiálovom zložení, ktoré výrobcovia nahlasujú zmluvnej OZV. Tieto údaje budú slúžiť ako východisko pre povinnosť OZV ekomodulovať finančné príspevky podľa § 28 ods. 4 písm ah) zákona o odpadoch. OZV pri úprave finančných prostriedkov (ekomodulované cenníky) nie je explicitne viazaná rozsahom a štruktúrou takto vykazovaných údajov v prílohe 10c vyhlášky. V nadväznosti na naplnenie ustanovenia podľa § 105 ods. 3 písm. ac) zákona o odpadoch považujeme za potrebné, aby MŽP aj metodicky usmernilo vykazovanie evidenčných údajov ako aj plnenie povinnosti v zmysle §28 ods.4 písm. ah) zákona.

4. Zásadná pripomienka k čl. I., bod 2

Žiadame o úpravu § 14b, aby zodpovedal reálne vykazovaným dátam alebo o doplnenie o opakovane použiteľné obaly (OPO) a obaly naplnené nebezpečnými látkami

Odôvodnenie:

Rozsah údajov o ktoré sa vyhláškou žiada zodpovedá podrobnostiam o materiálovom zložení obalov a neobalových výrobkov z ktorých sa dá predpokladať recyklovateľnosť u monomateriálov a obsah recyklátu, ktorý je výrobcom priamo zadávaný. Z údajov nie je možné vyčítať trvanlivosť, opraviteľnosť, opätovnú použiteľnosť a ani prítomnosť nebezpečných látok na ktoré odkazuje nadpis.

5. Zásadná pripomienka k čl. I., bod 2

Žiadame o zadefinovanie, o čo sa jedná pod pojmom kompozitný/né sklo, plasty a papier u neobalových výrobkov.

V tejto súvislosti v prílohe č. 10c k vyhláške č. 371/2015 Z. z. Podrobnosti o materiálovom zložení obalov a neobalových výrobkov" žiadame doplniť pre tabuľky 1 až 3 prílohy č. 10c definície všetkých jednotlivých materiálov buď priamo do vyhlášky, alebo alternatívne formou verejne dostupného metodického usmernenia MŽP SR.

Odôvodnenie:

Zákon nepozná kompozitný neobalový výrobok a vysvetlivky v tab. č. 3 to neupresňujú. Preto považujeme za potrebné tieto pojmy definovať buď priamo v texte, alebo aspoň vo forme vydaného metodického usmernenia.

6. Zásadná pripomienka k čl. I., bod 2

Žiadame o doplnenie MŽP ako prijímateľa dát pre nastavenie prostredia a plnenia cieľov OH vzhľadom k tomu čo má ekomodulácia na úrovni štátu dosiahnuť.

Odôvodnenie:

Pre nastavenie ekomodulácie ako celku je potrebné zo strany ministerstva disponovať vyžadovanými dátami. Každá OZV má iný diapazón výrobcov, ktorý sa môže preskupiť a ovplyvniť cenotvorbu. Konkurenčné systémy potrebujú nastavenie prostredia, aby výsledky o ktoré sa snažia boli v tom istom prúde odpadu transparentné a porovnateľné v čase. Úlohou štátu je vytvoriť harmonizované pravidlá, ktoré bude možné pravidelne preskúmať vo vzťahu k cieľom.

7. Zásadná pripomienka k čl. I., bod 3

Ak ministerstvo plánuje úpravou koeficientu pre papier (z 0,027 na 0,035) pre výpočet štandardu zberu tak s navrhovanou zmenou súhlasíme. Súčasne s ním by sa však mali prehodnotiť všetky koeficienty -aj vzhľadom na výpadok zálohovaných obalov, kedy sa do jedného litra zmestí viac, to zn. koeficient je potrebné navýšiť. U plastov to podľa našich analýz vychádza na 0,024 kg/l. V nadväznosti na to, navrhujeme zachovať donáškovú vzdialenosť podľa súčasného znenia par. 14, t. j., „Nastavenie pomeru objemu dostupných zberných nádob a frekvencie ich odvozu nesmie vytvoriť neprimeranú donáškovú vzdialenosť a prekážku nárastu objemu triedeného zberu komunálnych odpadov.“

Odôvodnenie:

Koeficient podľa našich výsledkov z analýz tomu zodpovedá viac ako koeficient upravený poslednou novelou vyhlášky. S účinnosťou od 1. januára 2023 sa konkretizuje donášková vzdialenosť. Zo skúsenosti OZV pre obaly, je potrebné donáškovú vzdialenosť vnímať samostatne k zložke komunálneho odpadu a zberným nádobám a nie k triedenému zberu pre vyhradený prúd odpadu ako celku. Každá zberná nádoba má svoju priemernú naplnenosť, ktorú OZV pre obaly sleduje. Na jednej strane je potrebné zvýšiť komfort obyvateľa aj prostredníctvom priblíženia zberných nádob. Na strane druhej je ale potrebné vnímať technické možnosti zberu, umiestnenie stojísk, naplnenosť nádob, čistota zberu, to či komfort vzdialenosti nenaruší obyvateľovi komfort ticha manipuláciou iných obyvateľov s odpadmi, či technikou pri zvoze, a v neposlednom rade, či dosiahnutý environmentálny cieľ bude aj ekonomicky udržateľný.

8. Zásadná pripomienka k čl.I., bod 4

V čl. I bode 4 (Príloha č. 10c) návrhu vyhlášky - žiadame o zúženie rozsahu údajov v prílohe č. 10c, a to na nevyhnutné minimum.

Odôvodnenie:

V zmysle § 14b návrhu vyhlášky sa zavádza tzv. ekomodulácia. Cieľom ekomodulácie je, aby obaly, ktoré sa ťažko recyklujú boli zaťažené vyššími poplatkami ako obaly, ktoré sú ľahko recyklovateľné. Výrobcom obalov a neobalových výrobkov budú povinní v zmysle navrhovanej prílohy č. 10c poskytovať organizáciám zodpovednosti výrobcov (ďalej len „OZV“) podrobnosti o materiálovom zložení obalov a neobalových výrobkov. Na základe tejto prílohy sa významným spôsobom mení evidenčná povinnosť výrobcov, ktorí budú musieť evidovať množstvo nových údajov, čo spôsobí značnú administratívnu záťaž, vzhľadom k tomu, že výrobca nemusí disponovať všetkými údajmi, ktoré sa vyžadujú v zmysle prílohy č. 10c. Predkladateľ v Doložke vybraných vplyvov uvádza, že návrh vyhlášky nepredpokladá žiadne vplyvy na podnikateľské prostredie, pretože väčšina výrobcov obalov a neobalových výrobkov už poskytuje svojim zmluvným OZV tieto údaje. Predkladateľ však žiadnym spôsobom neuvádza na základe akých analýz, údajov, informácií a dôkazov dospel k hodnoteniu, že tieto údaje už výrobcovia svojim OZV poskytujú.

Predkladateľ zároveň žiadnym spôsobom neodôvodnil výber údajov uvedených v tabuľkách v prílohe č. 10c, ktoré bude výrobca povinný evidovať. Žiadame preto predkladateľa, aby dodržiaval princíp evidence based policy, teda aby predložil relevantné dáta a dôkazy k určeniu rozsahu údajov, ktoré budú výrobcovia povinní evidovať a následne nahlasovať svojim OZV. Taktiež predkladateľa žiadame, aby povinnosť evidovať požadované údaje bola v nevyhnutnom rozsahu, tak aby výrobcom obalov a neobalových výrobkov nevznikala ďalšia neprimeraná administratívna záťaž.

9. Zásadná pripomienka k čl.I., bod 4

Žiadame rozdeliť tabuľky na spotrebiteľské, skupinové a prepravné obaly a doplniť o opakovane použiteľné obaly (OPO) a obaly naplnené nebezpečnými látkami.

Žiadame u obalov aj neobalových výrobkov zadefinovať ako sa bude preukazovať obsah recyklátu v obale a neobalových výrobkoch. A či v prípade, že to nie je možné preukázať sa priradí tento obal do primárneho?

Odôvodnenie:

Naviazaním na evidenciu a Ohlásenie o obaloch a nakladaní s odpadmi z obalov, ako aj evidenciu a Ohlásenie o neobalových výrobkoch a nakladaní s odpadmi z neobalových výrobkov sa zjednoduší aj evidencia obehov (v hmotnostnej jednotke) a umožní sa evidovať, prípadne v neskorších fázach uprednostniť OPO obaly. Rovnako tak znevýhodniť obaly naplnené nebezpečnými látkami. Zákon o odpadoch ani navrhované zmeny vo vyhláske neustanovujú preukazovanie obsahu recyklátu v obale a neobalových výrobkoch.

10. Zásadná pripomienka k čl.I., bod 4

Navrhujeme zlúčiť HDPE + PDPE do jedného materiálu PE

Odôvodnenie:

Tu je rozdiel oproti CZ, kde poznajú iba PE. Rozdiel je v tom, že SK zavádza delenie v materiálovom zložení (chemické vlastnosti), pričom CZ delí PE ďalej na úrovni fyzikálnych vlastností, resp. použitia obalov. V prípade ak by CZ/SK výrobca/dovozca chcel v svojich systémoch používať rovnaké dáta pre SK/CZ hlásenia, tak musí rozšíriť svoje interné systémy minimálne o 4x16 kombinácií (PE ->HDPE+LDPE) + (bez uvedenia farbySR ->transparentné, farebnéCZ) + všetky kombinácie pre druhy obalových materiálov (J, O položky v Ekokome).

11. Zásadná pripomienka k čl.I., bod 4 – Kompozitné materiály

Navrhujeme zjednodušiť materiály, ktoré sú súčasťou kompozitných materiálov plne podľa českého modelu:

A. Vylúčiť sledovanie recyklátu v kompozitoch.

Rozdeľovanie podľa tohto kritéria nemá veľký význam, pretože z technického hľadiska je použitého recyklátu v materiáloch len pár percent, možno v desiatkoch percent a keďže kompozit sa skladá z viacerých zložiek, tak vo výsledku recyklát tvorí minimálnu časť obalov, možno pár percent, ktoré je možné zanedbať. V nákladoch za platbu za takýto obal to môže ovplyvniť možno v stotinách centu za obal. Náklady na zavedenie sledovania recyklátu v kompozitoch v informačných systémoch (IS) výrazne prevýši potenciálnu úsporu nákladov za použitie recyklátu v kompozitných materiáloch.

B. Zjednodušiť požadované delenie materiálov použitých v kompozitoch, aby boli 1:1 k českému modelu.

Zjednodušenie a úprava na český model neovplyvní žiadnym spôsobom postoj výrobcov k požiadavkám na ekomoduláciu, ak sa prijme model podľa vzoru Ekokomu, prinesie to výrazné úspory nákladov pri vývoji IS a času pri vyplňaní hlásení

12. Zásadná pripomienka k čl.I., bod 4

Žiadame o zlúčenie položiek (materiálov) EPS expandovaný polystyrén, PS - Polystyrén a XPS extrudovaný polystyrén do jedného riadku.

Odôvodnenie:

V zmysle vyhlášky MŽP SR 373/2015 Z.z. a smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/62/ES sú tieto položky (materiály) označené rovnako číslom „6“ a v takomto prípade výrobca nevie presne identifikovať druh polystyrén.

13. Zásadná pripomienka k čl.I., bod 4

Žiadame o vysvetlenie/ doplnenie vysvetlenia aké obaly (plasty) patria do skupiny „Iné plasty“.

Odôvodnenie:

Vo vysvetlivkách absentuje vysvetlenie, aké obaly (plasty) sa zaradzujú do skupiny „Iné plasty“.

14. Zásadná pripomienka k čl.I., bod 4 – v časti Neobalové materiály

Navrhujeme zachovať súčasný stav. Ekomoduláciu na neobalové materiály od nás EU nepožaduje, zavedenie ekomodulácie preto považujeme za goldplating. Za postačujúce považujeme len vedenie výkazníctva.

15. Pripomienka k čl.I., bod 4

Žiadame o úpravu PDPE na LDPE v tabuľkách 1 a 2.

Odôvodnenie:

Pravdepodobne sa jedná o preklep v označení plastu.

16. Zásadná pripomienka k čl.II

Navrhujeme posunúť účinnosť novely vyhlášky ohľadom povinností z bodu 2 §14b ods. 1 a 2 ohľadom poskytovania údajov výrobcami organizáciám zodpovednosti výrobcov na 1. júla 2023. Alebo ustanoviť prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. januára 2023 ohľadom poskytovania údajov výrobcami organizáciám zodpovednosti výrobcov do zákona o odpadoch „prechodným ustanovením neuplatňovania sankcií podľa § 117 zákona o odpadoch na obdobie 6 kalendárnych mesiacov od doby účinnosti danej povinnosti v novele vyhlášky.

Navrhujeme tiež prechodné obdobie na plnenie povinnosti ekomodulácie finančných príspevkov OZV v zmysle § 28 ods.4 písm. ah)

Odôvodnenie:

Na prípravu pre splnenie novej povinnosti v zmysle zmien evidencie budú mať výrobcovia v najlepšom prípade menej ako 2 – 3 týždne od nadobudnutia účinnosti vyhlášky, čo považujeme za veľké riziko pre splnenie danej povinnosti. Takéto posunutie účinnosti/prípadne nastavenia prechodného obdobia na neuplatňovanie sankcií pre výrobcov by poskytlo dostatok času na prípravu pre priemysel.

Nastavenie nových systémov vykazovania navrhovaných údajov predpokladá nevyhnutné činnosti výrobcov obalov a výrobcov neobalových výrobkov (oslovovanie dodávateľov, zisťovanie podrobného zloženia obalov a neobalových výrobkov), ktoré vyžadujú dlhší čas. Navrhovaná účinnosť vyhlášky umožňuje len veľmi krátky časový úsek na prípravu nového vykazovania potrebných údajov.

Na nastavenie interných systémov, ktoré vyplývajú zo zákonných požiadaviek nadväzuje zmluvná dokumentácia s výrobcami a povinnosť OZV ekomodulovať cenníky (finančné príspevky výrobcov) . Vzhľadom na skutočnosť , že touto vyhláškou sa od 1.1.2023 ešte len zakladá evidenčná povinnosť výrobcov pre účel ekomodulácie, až s odstupom času (prechodného obdobia) budú pristupovať OZV k ekomodulácii cenníkov. V tomto kontexte bola zo strany MŽP v rámci pracovnej skupiny k ekomodulácii deklarovaná tolerancia prechodného obdobia k plneniu povinnosti ekomodulovania cenníkov OZV. V prvom kroku si primárne výrobcovia budú povinní upraviť ich evidenčné systémy a poskytovať požadované informácie.

17. Pripomienka k Doložke vplyvov

Nie je pravda, že návrh Vyhlášky nemá žiadne negatívne dopady na podnikateľské prostredie. Dopady na podnikateľské prostredie sú vyslovene negatívne (značné jednorazové náklady na vývoj informačných systémov na zber údajov, pravidelné a trvalé zvýšené náklady na pokrytie administratívnej práce pri vypíňaní tabuliek), Dopady na znižovanie byrokracie – negatívne – zvýšenie náročnosti na pravidelné sledovanie všetkých materiálov v obaloch pre hlásenia, pri dodávateľoch z tretích krajín budú mať dovozcovia takmer neriešiteľnú úlohu získať množstvo údajov o obaloch.

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/765>